

ดอกไม้ในวรรณคดีไทย ๔

โดย ชักกลอน ๕๗ 27

๑๓ เบ็ญขาว

“ดอกเข็มขาวพวงนั้นฉันทถวาย
แต่กลิ่นอายคล้ายพร้อมไม้หวานหอม
สารภีที่ใส่มาในพาน
ของเขาว่อมาลัยแม่อุบลคนสำคัญ”

วรรณคดี : พระอภัยมณี

ผู้ประพันธ์ : สุนทรภู่

ระยับขีบบวดับรากันเพชร
ตุ๋นตั้งเกตุตมณีสีนวดได้
ตุ๋นแฉ่งตาพรากกระพริบจากฟ้าไกล
ดอกเข็มขาดส่งจากใจมาให้เธอ

จตุพร สุวรรณปากแพรก

ดอกเข็มขาว เปรียบดังดาว ที่ขาดสาย
เกลี้ยงम्मวย แวมแนบเหน็บ เก็บดอกขาว
สุขอุรา สุขจริงหนา ตาพร่างพราว
ผู้หญิงดาว มาตัดผม สุขลมใต้

ดอกไม้สวย คู่ดาวงาม ทราบดีหวาน
เมื่อวันวาน ได้พบหน้า ตาสุกใต้
แต่วันนี้ พบอีกที เธอเปลี่ยนไป
สุขทางกาย สุขทางใจ หายหมดเลย

เธอไปไหน ไม่ทักทาย ไปกับหนุ่ม
ไพเราะงุ้ม อยู่ในใจ ไม่เมินเฉย
พบหน้ากัน ไม่บอกกล่าว ทำเฉยเมย
บึ้งละเหว่ย บึ้งอีกรว ภายหลังจั้ง

ศรีวัฒน์ สุวรรณ

กลอนทุกกลอนของเสด็จมาดกราบพร่าง
อานรินทร์หุดูรีน ไหลถกทัยปรีม

ไม่อ้างอ้างแต่่อนนึ่งโดยถ้อยถนิน
เผยอัยมออกมาพาศุใจ

ทุกท่านได้แต่่งออกมาด้วยอารมณ์
บรรลวงแต่่งอ้อยร้อยคำนาระปือ

นำจิตหมยยังนักจักนับถือ
ข้างสมชี้อเนกวีศรีเศ.ย.27

...

เจ้าเสด็จมาดกราบพร่างสวางเจ้า
เอยาก ได้เจ้ามาปลุกไว้หายคำนึ่ง

สอองนัยนิตาพา ให้ไฟฝนถึง
คงจะตรึงใจทุกทียามที่มอ

ตั้งเจ้านั้นออกดอกรวมเป็นช่อ
กำหนดอกขาดคล้ายชีร์หน้าสมปอง

ข้างอ้อด้อด้อดอดีไม่มีสออง
กลืนมอ(เจ้า)หอมย้อมอารมณ์ยามดมดอม

ดอกลีเสด็จมาดกราบถวายพระ
ที่อบอวลชวนอารมณ์มาสมยอ

เพื่อที่ละให้เจ้า ได้ร้ายความหอม
ให้มอบน้อมการละพระรัตนตรัย

นำเสด็จมา ให้เจ้าทัดข้างหู
ดอกลีเสด็จเข้ากับพัทตร์เจ้าละมัย

คงนำดูหน้าชมสมสมมัย
เหมาะแก่กับอัยของเจ้านั้นมันสอองจริง

อานนท์ ศรีวิสูตร

ดอกเข็มขาว พราวพิรุณสี ดูดน้ำค้าง
ที่พราวพร่าง เรืองอรุณ อุ้มนราศี
เข็มเหล็องแดด แดงประดับ นุ่มมากมี
ไม่เหมือนแม่น้ เข็มขาวนี้ ที่พึงใจ

เด็ดหนึ่งดอก จากช่อ ๑๑๑ อ้ม
หลับตาพริ้ม ดูดน้ำหวาน ขาบขานใหญ่
ทำอย่างนี้ หมดช่อ ก็เปรมใจ
เราและเพื่อน สนุก ไป ในทุกวัน

แต่เข็มขาว มีคุณค่า มากกว่านี้
บูชาตรี รัตนตรัย ได้ตั้งมั่น
แก้โรคตา แก้ไข้ หาระพัน
ค่าอันันต์ นึกนะเล่า เข็มขาวเอ๋ย

ศกุนตลา ณ หนองคาย

ดอกเข็มขาวพราวพราวอยู่กลางป่า
ดูงามตานักรักมักใจหลง
ชูช่อเด่นเห็นแต่ไกลในไพรพง
พากฟ้าส่งสงมาถาอย่างไร

ดอกหน้าอินทรีย์รวมเป็นช่อล่อนัก
ดูองงลักษณะงามพิศพิศพิศพิศ
กรุ่นกลิ่นหอมเข้ายวนชวนดูชใจ
งามใจเล่าจะงามเท่าเข็มไม้ไทย

นักเรียนนำดอกเข็มมาบูชาครู
หมายเชิดชูปัญญาให้แจ่มใส
ชาวบ้านนำมาบูชาพระรัตนตรัย
เพื่อจิตได้งามตั้งสีมาดีเอย

อุไรรัตน์ ภาสกีานนท์

ระยัับขิบดาอวับราอกับเพจร
ตุจตั้งเกอติตมณีสันดอได
ตุจแลงดาอพราดอกระพริบจากฟ้า ใกอด
ตอกเซิมฆาอสงจากใจมาให้อะ

เบ็นไม่พุ่มพันธุ์เล็กขอบดิหระวน
หากได้พรอนดิหให่ชุยใสบุยเดมอ
ตอกจะแน่นเบ็นทรวงพุ่มสวดยนะเออ
ไมม่เปลอตันเขิมออกตอกตอกตอกกาอ

ตอนยังเด็กเก็บตอกบานมาหนึ่งกดับ
บรรอจขิบปากตุตตุตน้ำหวาน
ตอกเล็กหน่อยแต่อร์อยราอนน้ำตาล
หวานทาบขานตอกเซิมฆาอรักเจ้าเลย

สรรพคุณเซิมฆาอมีไม่มก
เพียงเอารากมาตัมเพือนพ้องเอ่ย
เบ็นยาขด้วยเจริยอาหารทานไปเลย
อิกเพือนแอยให่รักษาตาภูมิปัญญา ไทย

จตุพร สุวรรณปากแพรอก

ผู้เฒ่าคอย เดินล้าๆ แลอะลตเลี้ยว
กลางไพรเบสิยง ผู้ทุ่งหญ้า หน้าฝนเจ้า
เรไร้อง ปร้องอุกฤษ มาดีล้ำ
บานพราวพราว กรำสายหมอก ที่บางเบา

คือเสีมาด งามด้วย ในป่าใหญ่
หอมละม้าย มีอได้ดอก สุดถนนอม
อยากอะเด็ด ดอกเจ้า ไปดมดดม
ผู้อดดดม ย่อมให้เอนอ์ เฝ้าป่าไพร

เขินย่ำดง ตรงเข้าต่อน สัตว์กลับบ้าน
อกสะท้าน มีพานพบ สบเสีมิได้
ถ้าใครเด็ดเจ้า ไปเข้าตำรับ สมนไพร
คำล้ำไซ้ คณนำ ไป ใ้ก่อกเกิดคุณ

กุศล คำเพราะ

ตั้งแต่เล็กเติบใหญ่เริ่มศึกษา
พ่อแม่พาเข้าเรียนเขียนอักษร
ได้คุณครูรู้วิชาให้อาหาร
คอยเฝ้าสอนสอนสั่ง ได้ตั้งใจ

ครูสอนสั่งตั้งลูกทุกวันนี้
ขอรอบไหว้คุณครูวันเฝ้า

เด็ก ได้ดีด้วยอบรมบ่มนิสัย
ผู้เต็มใจสอนสั่งตั้งบุตรตน

ตัดหญ้าแพรกข้าวตอกตอกมะเขือ
จะเขียนแหลมแฉ่มใส่ไปทุกคน

ตอกเข็มเพื่อกราบไหว้ไม่เหิน
กราบไปจนเรียนจบครบวิชา

อันตอกเข็มแหลมคมให้สมใจ
ให้ว่องไวฉับเลิศเกิดปัญญา

เปรียบก็คือความคิดของศิษย์หนา
ความรู้พาให้สำเร็จสมเจตสันต์

ตอกเข็มเคยแสดนงามเมื่อยามเห็น
หอมละมุนอุ่นใจใครดยริน

ดีชาวเป็นชาติใหญ่ให้ถวิล
เหมือนแนบกลิ่นจากสวรรค์สวรรค์สร้างมา

มีคุณค่ามาให้ได้ประโยชน์
ต้มน้ำดื่มบำรุงกายและสายตา

สมุนไพร ไร้โทษได้ศึกษา
ยอดพฤษชาเข็มขาวเจ้ามีคุณ

อัญชลี ณ เชียงใหม่

ดอกเข็มขาดพูดได้ หลากประเด็น
เท่าที่เห็นเพื่อนฉัน นั้นไฉนมา
ดอกเดียวงามชวนมอง สะดุดตา
เป็นหญิงยาเสน่ห์ไพร ได้ทั้งนั้น

ในความเห็นของเรา ควรปลูกได้
เพราะเป็นไม้ปลูกง่าย ไม้ใหญ่หนัก
ปลูกประดับเอาได้ ให้ใครทัก
ว่าน่ารักต้นเข็ม ดอกเข็มขาด

ณรงค์ ศรีพรม

อ้อ..ดอกเข็มดอกไม้มงคลใจดี
ในชีวิตยังจำได้แม่ไม่ทรู
ตอนเป็นเด็กถือประนมก้มกราบครู
เพื่อเชิดชูคุณค่าครูอาจารย์

เมื่อเป็นครูศิษย์ทาน้ำมาไหว
ขอพรให้เป็นมงคลดลดีบส้าน
ให้ปัญญาเฉียบแหลมเลิศวิธาน
จัดใส่พานสวยสะประติตประตอย

ทุกวันนี้ที่บ้านไม้กั้นรั้ว
ปลูกเข็มท้อให้แม่หมาน่าใจดี
เข็มดอกขาวเหลืองแดงแจ่มดั่งพลอย
ไม่เคยด้อยมีคุณค่าขึ้นมาพลัน

ศุวิทย์ เทียรทอง

มองเข็มนาฬิกาหมุนใหญ่ไกลล์หน้าต่าง
คนอ้างอ้างเหว่ว่าเบือนหน้าหนี
ก็คนให้เข็มนาฬิกาพรายพรายนี้
คง ไม่มีวันใด ได้พบกัน

อดีตผ่านนานมากยากจะเอ่ย
เข็มนาฬิกาเคยแทนใจมอบไว้มัน
คือค่ารักค่าคิดถึงตราตรึงนั้น
ทั้งเธอฉันและเราต่างเข้าใจ

เหมือนกำแพงเมฆคลุมคลุมเข็มนาฬิกา
ฟ้าไร้ดาวหม่นหมองเดือนริ่เองไว้
ฝากเข็มนาฬิกาแกมลมแต่คนไกล
บอกเล่าใครคนหนึ่ง...คิดถึงเธอ

บุตรีรัตน์ ๑๖๑๑

ได้รับเกียรติ ไปร่วมงาน วันไหว้ครู
พระคุณครู รู้เช่นนี้ มิเคยลืม

ทุกคนนี้ มีครูแล้ว เฝ้าสอนสั่ง
พ่อแม่เรา ทุกคนหนอ ก็นึกถึงครู

เข้าโรงเรียน เพียรศึกษา ครูสอนสั่ง
สั่งลูกศิษย์ ขึ้นฝั่งแล้ว เป็นสุชนา

อันวันวาน ผ่านมานาน อันจำได้
ช้อนความหมาย โดยนัยนั้น อันคิดดู

อันนั่งดู ครูรับไหว้ ใจอันเปี่ยม
จากคนห่ม เบ็ญนไปหนา บูชาครู

ตั้งแต่ครั้ง ยังเยาว์วัย ใจใหม่หนุ่ม
เฝ้าสอนอยู่ ดูไกลชีวิต แม้นิทรานา

ครูเปรียบดัง เรือจ้าง ตั้งเขาว่า
ลูกศิษย์หนา รำลึกถึง พระคุณครู

ดอกเข็มไซ้ ไหว้ครูนั้น อันรู้อยู่
เปรียบคุณครู ผู้ให้ วิถีการ

ครูพราวสอน ลูกศิษย์ ขัด ใจสั่งหน๑
ความรู้เด่น เป็นเลิศ ประเสริฐครัน

ลูกศิษย์ก็๑ มีความรู้ เพิ่มพูนนั้น
วิชาการ คอบคู้่นั้น ด้านคุณธรรม

จะเข้าใจม เล่มแหลม ใ้ไข่มนั้น
ใ้ต๑กเข้ม แทนหน๑ ล๑ด๑ด๑คำ

สงในพาน ไหว้ครู มั่นคง
ความหมายล้ำ นำสู่ผู้เรียนมา

ดอกเข็มแหลม ตู๑ด๑ง ความแหลมเข้บ
สม๑งเข้บคม สมกับเพ็ชร รำเรียนมา

เขาเปรียบเทียบ ใ้เห็น เข้มนั้นหนา
ครูนั้นหนา พระคุณท่าน นั้นมากล้น

กา๑เด๑า เป็ลียนฝน ใ้เห็นหน๑
ใ้ใจแพ๑ ลี๑แ๑รม แ๑มใ๑ไพ๑น

ลูกศิษย์ก็๑ แต่งพานั้น ใ้ลับล๑น
เล็๑มแต่ง๑น ใ้มี๑ง๑ ก๑ง๑ง๑นั้น

อันบางพาน นั้นใ้ เกร็๑งคิด๑
ศิษย์แต่งหน๑ ข๑ล๑ร๑ป๑ตาม ความหมายนั้น

ตาง๑ง๑เล็ก เ๑ด๑ร์เ๑น็๑ร์ เพ็ล๑ย๑ไ๑ม๑นนั้น
เก็๑ย๑เ๑น็๑ง๑กัน นึ้หน๑นึ้หน๑นั้น ด้านบ๑ญ๑ยา

ด๑ง๑เม๑เ๑นนั้น ใ้ล๑ข๑ล๑น บ๑น๑ความต๑ง
ศิษย์นึ้รู้ ความหมาย ใ้(ต๑ก)เข้มมา

บ๑น๑พาน๑ง ต๑ก๑เข้ม (ใ้)ย๑ม๑เด็๑ม๑หน้า
มี๑บ๑ญ๑ยา รุ้๑ความหมาย ความนึ้เ๑นึ้

โก๑ธ ธี๑ร๑โร๑น

เต็มชาวปราณพราณพราย
งามคล้ายคล้ายตรุณเฑาะ
สดใสร่างเบิกบาน
เชอซาบซ่านโดยสมวัย

กลิ่นหอมชวนดมดม
ยามเมื่อลมพรมพลัดไทร
น้ำหวานก้านดอก ไซร์
พลกเรา ได้เคยดูดกิน

ปลูกไว้ใกล้บันได
ดอกช่อใหญ่ใจถวิล
เก็บไปไหว้พระชิน(สีห์)
สุขสมสันต์สุขขอพร

ดอองพร เดชกุหลาบอง

คงหมดเข็มนาฬิกาสุดท้ายไม่ได้เขียน
เพียงแฉะเขียนมาอ่านไลน์ฉันใจหาย
ไปเที่ยวผจญเพลิงมาให้หน้าตาย
ขอทิ้งท้ายสั้นใหม่หนอรอนิดเดียว

ต้นดอกเข็มที่บ้านฉันทนมาก
เคยปล้ำอะไรให้ตายซากใบรากเขียว
ปล้ำอะไรก็ให้ได้ฝนรดรดเดียว
ผลิใบเขียวผลุดอกขาวพราวให้ชม

ข้างขึ้นเงาตายซากมากชีวิต
งอกต้นนิดต้นน้อยค่อยสะสม
นอกจากเปรียบตัวแทนของแหลมคม
ยังชื่นชมล้มหายตายซากจริง

วิยะดา ชุ่มภิรมย์

คนแดนไกล อยู่แห่งไหน ตำบลไหน
ความในใจ เพิ่งมาเลย เจลยหน้อย
เขาไซคิตี มีคนแพ้อ ว่าเฝ้าคอย
เต็มภาวทยอย ร่วงริน แสบสิ้นใจ

พงษ์พนา อยู่สุข

๑๔ มะลิ

ยี่สุ่นกุหลาบมะลิซ้อน ซ่อนชู่ชุกลิ่นกวิลทา
ลำดวนกวนใจให้ไฉไลลา สายหยุดหยุดช้าแล้วยืนชม

วรรณคดี : ขุนช้างขุนแผน

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

“ช่อตะแบกชาติบุษย์พุทรา การะเกด กรรณิการ์ นมสวรรค์
มะลูลี มะลิลา แสลงพัน อันชั้นแอบช่อชบาบาน”

วรรณคดี : รามเกียรติ์

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

ดอกมะลิ Arabian Jasmine
ชื่อละติน Jasminum Sambac Linn.
เป็นดอกไม้ ประจำชาติ พิธีบปิ่นดี
ชื่อท้องถิ่น ทั้งจีนไทย มากมายเลยทีเดียว

มะลิป้อม มะลิซ้อน มะลิลา
หม้อลิ้นจี่ มะลิหลวง เขียวหน้าเคียว
มะลิลา เพลาพาน กลิบขี้เหล็ก
กลีบหลายเหลี่ยม มะลิซ้อน ๑๐๗๗๗๗

ดอกสีขาว พิศุทธิ์ สุตบุท
แทนอันรัก ลึกซึ้ง ตรึงหทัย
กราบมารดา เบื้องบาทา มะลิไหว้
กลิ่นน่านม บ่มจากใจ ให้ดูดยา

มะลิไทย จัดไว้ใน ตำรับยา
กลิ่นน่านม หอมระเหย รำเพยพา

Aromatherapy ดินักหนา
ปรับอารมณ์ สมนุรา เข้ายาไทย

ปลูกไว้เป็น สริมงคล ประจำบ้าน
มะลิดี มีบุญญา กล้าเกรียงไกร

จิตตระการ บ้านนำอยู่ ผู้คุณไสย
หากมีไว้ ในเรือนตน กุศลนำ

สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

มะดิกน้อย โดดเดี่ยว อยู่ข้างบ้าน
แม้กระนั้น ยังชูดอก ออก ใส
๑๑๑หอมเย็น เพ็ญขาด กลีบซ้อนไขว้
ละเมียดละมัย ใสเด่น เย็นดูรา

มะดิกนี้ ที่แม่ บรรจงปลูก
หวังให้ลูก บำรุง มุ่งรักษา
เพื่อเรียงร้อย มาลัย ไปบูชา
ตรัยรัตนมา พาสิตสงบ พบสุขใจ

มองงามมะดิก ที่พราวใส ใจดอยล่อง
ไอโพธิ์ทอง มองมะดิก อยู่ข้างไหม
แม่ไว้ฝน ทนเบ้งบาน ไชยหอมไขว้
เอยากเก็บไป ให้แม่ จะแจ้หลงเหม่อลลอย

กุศล คำเพราะ

ดอกมะลิมีค่ามากยิ่งขึ้น
สูงค่าจริงมีมงคลคนสรรหา
เอาเจ้านั้นมาทำพวงมาลา
ถวายพระศรีเสด็จพระพุทธานุภาพ

นอกจากนี้ยังนำมาร้อยมาลัย เพื่อไว้ใช้กราบไปที่บาทบริ
ของคุณแม่เพื่อบูชาพระคุณนี้ ที่แม่มีมากมายหลายร้อยพัน

สรรพคุณของมะลิมีมากนัก คนประจักษ์สรรพคุณไม่หลงงัน
แก้พิษ ไข้แก้กระหายได้เร็วพลัน แก้ปวดฟันแก้เจ็บหูแก้เจ็บตา

ประโยชน์ของมะลิมีได้น้อย ทุกคนเคยมาปลูกไว้ในคฤหา
ให้ความสุขร่มเย็นแก่ตบถตา ของผู้ปลูกต่อมารตามาข้ามาน

หากปลูกไว้ให้เป็นไม้ประดับ จะได้รับความหอมหวานอบอวลสดชื่น
ในที่พักสักดูชื่นสดชื่นทุกวันวาร แลเห็นตราแว่นเป็นสุขปลูกมะลิ

อานนท์ ศรีวิสูตร

มะลิเอ๋ย เคยเห็น แต่เก่าก่อน
คุณแม่สอน ให้เลี้ยง ทางมะพร้าว
บุษยพระ หลายก้าน เป็นช่อยาว
สีขาวพราว ราวดารา เรียงหน้ากัน

กลิ่นมะลิ ไชยมา ในคราใด
ให้คิดถึง คุณแม่ใน ใจของฉัน
สอนลูก ให้ เป็นคนดี ทุกวัน
จากบัดนั้น จนบัดนี้ มีมะลิสอน

ถึงวันแม่ นำมาลัย มะลิสวย
กราบไกลด้วย ความรัก ใจจกเหมือน
ทุกอย่างแม่ สอนดีนะ ไม่แฉฉี
แม่ศรีเรือน ไม่ขัดข้อง ลูกต้องทำ

มะลิช่อน มะลิตา พาน้ำจิต
ชุบชีวิต เป็นยา ค่าเลิศล้ำ
บำบัดใจ ด้วยกลิ่นหอม มานั่งมน้ำ
มะลิทำ ให้หวานฉาบ กำกับทรง

ศกุนตลา ณ ทนของกาย

มะลิร่วงพวงมาลัยอันหมายถูก
ช่อยแม่เก็บบรรจงร้อยเรียงลวดลาย

มีต้นปลูกที่หลังบ้านดกมากหลาย
นำส่งขายให้แม่ค้า ไม่เจ็อนแสบ

มะลิตาหอมกรุ่นละมุนลือต
ไทรไฉ่คุณพระทุกเช้าค่ำล้าดองแด

ขึ้นจิตวิตขึ้นใจ ไทรไฉ่คุณแม่
มะลิช่อนอนน่องแสบแม่รับที่

...

มะลิหอมหม่นนำขึ้นเกล้าใจ
ดอกลดุมบานกลีบกรุ่นละมุนเจี๋ยด

พราวไล่อชวาพร่างกลางใบสีเขียว
เสียบพุ่มเตี้ยลุ่มชวาพระละอบาย

ร้อยมาลัยให้พี่ด้วยใจรักดี
ทั้งคาถาหวานจัดเตรียมเพ็ช้อยอดชวย

ชวนคนรัก ไปตัดก่อนละสาย
อธิษฐานแล้ลวดลายของร้อยมกำน

ละชาตินี้ชาติไหนในเบ้าองหน้า
อยู่ร้อยมเรียงเคียงข้างมิว่างวัน

ขอพบพานพี่ยามบุญจัดสิริ
รักเรานั้นไม่แปรผันนิรันดร

ดองพร เดชกุลเท๑๑

มะลิตามะลิที่โอนมะลิพวง
มะลิหลอดมะลิวัลย์มะลิป้อม
มะลิจันทร์ตัดมาให้ได้มดอม
ลิ้นหนอนหอมขวนชนิดติดตรึงใจ

มะลิคือสรวงไพรไทยได้คุณค่า
ใช้รักษาโรคให้หายป่วยไข้
ดับพิษร้อนอ่อนเพลียละเอียดใจ
สลายนิวในถุงน้ำดีมีกำลัง

แก้ท้องอืดท้องเฟ้อเรอเหม็นเปรี้ยว
โรคปวดเสียวที่ฟันคุดผิวงูหนัง
ใช้หยอดตาหากุ้งกิ้งกรังปลั่ง
ยอกที่หลังหาได้หายเร็วพลัน

เราชาวไทยใช้มะลิมาไหว้พระ
สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์จิตสูงสันต์
นำกราบแม่ผู้ประเสริฐเลิศล้ำนิตย
มะลินั่นลิ้นหนอนดีมีคุณเอย

๑ โรรัตน์ ภาสกีานนท์

ยอดเยี่ยมยิ่ง ศรีงหน่อ ขอชื่นชม
 กอดอนุกรม Tum Anond เล่า ชื่นเฝ้ารอ

แสนสุขเต็ม อารมณ์นั้น ทรรษาหน่อ
 ได้อ่านหน่อ ไม้รอแก้ว ชื่นใจแต่

อีกทั้งกอดอนุ ดองพร สรมิ่ง
 คนละเหลี่ยม คนละลาย หลากหลายแนว

เยี่ยมของจริง อ่านแล้วชื่น ชื่นว่าแล้ว
 เรียงเป็นแถว แล้วจริงนั้น ชื่นอ่านมา

...

ได้เจอเธอ เจ้านี้หรือ ซื่อมะลิ
ยิ้มเห็นฟัน หันหน้ามา ตาขาดอก

อ้ออ้อ มะลิลำดำทั้งดอก
ดูดีออก บอกได้ฉัน ฉันพบมา

ใจเจ้างาม น้ำคำ ล้ำเลิศเหลือ
หน้ายิ้มยิ้ม ปริ้มปริ่ม สัมทุกขันธ์

ไม่มีเบื่อ ยามได้เจอ พบเธอหนา
ดูไฉนภา หนาใจฉัน นั้นมีเธอ

ได้พบเจอ เธอนั้นหนา มากับชาย
รักเธอยิ่ง จริงใจ ได้พบเจอ

คนข้างกาย ชายคนนี้ ดีเสมอ
เห็นเสมอ ยามมานั้น ตั้งสรรค์กัน

อันว่าชาย นายนี มีรูปงาม
ดูรูปกาย ไม่ควรคู่ อยู่ด้วยกัน

ถ้าว่าตาม ความจริง สิ่งนั้น
แต่สัมผัส มันคงหนัก ใจรักใจ

อันรูปกาย ภายนอก บอกได้หรือ
คนรูปชั่ว หัวใจสวย รอยน้ำใจ

จะมาถึง รูปลักษณะนั้น มันไม่ใช่
ความสุขใจไว้ มีได้หนา คราคู่กัน

ตัวอย่างเช่น เห็นได้ มากมายหนอ
สวยเลิศล้ำ งามเหนือใคร ในจักรวาล

อันนั้นขอ กล่าวอ้าง อย่างสร้างสรรค์
เห็นไหมนั้น รักนี้ร้าง ห่างเหินกัน

ลาวมะลิ เปรียบได้ดัง (๑๐๗) มะลิขาด
จิตตงาม ล้ำเลิศ ประเสริฐครัน

ลูกสาว ลาวสติ ใจเจ้าฉัน
ชายใดนั้น ได้เคียงคู่ อยู่ร่วมเย็น

๑๐๗มะลิ ผลิตานแล้ว ขาดละขาด
กลิ่นหอมหวาน ทอนลม ตมเข้าเย็น

ด้วยดังขาด ละขาดเหลือ ยามเมื่อเห็น
เป็นประดีน เห็นอยู่ฉัน ฉันแล้วมา

โกวิท ธีรวิโรจน์

มะลินี้เคยพวงนั้นในอันแม่
ราคาน้อยเพียงแค่นี้เท่าไร
สิ่งที่สูงคือค่าราคาใจ
ดูกราบแท้มอบให้มาลัยนี้

มองมะลิปลูกไว้ในกระถาง
ภาพกระถางครึ่งหลังยังเย็บมวี
แม่พรอนดินน้ำจุ่มเย็นเป็นหลายปี
มะลิมีดอกขาวพริ้งพราวพราว

กลิ่นมะลิหอมที่คิดถึงแม่
วางมาลัยตรงหน้าแต่เพียงภาพถ่าย
ฝากมะลิกลิ่นร่ำกรุ่นกำบาย
เป็นสื่อสายแทนกราบแม่รับรู้

บุษิรัตน์ อดิศักดิ์

ฉันคิดถึงสงครามที่ย่านเชียงใหม่
ตาดน้ำเย็นใต้ใตุน้ำใจเหนือ
คึดองศรีออยคอดอภมะลิตหอมเทลื่อเพื่อ
รอยพรื่อให้ทุกท่านสุขน้ำใจ

จะคึดองคอบอรับแขกทุกผู้
ไม้อัดองดูแยกคนชนชั้นไหน
เมื่อศรีออยคอดมะลิตพิบานไซริ
กตินโลมได้ไมตรีไม่มีเลือน

มะลิตอองเลียบมดขอมหากตมโกด
ชันน้ำใสมะลิตาอาจาเอื้อน
จากเชียงใหม่ไม่กี่ครากลับมาเขื่อน
อย่าลืมเพื่อนคนเชียงใหม่ใจหอมเย็น

วิยะดา ชุ่มภิรมย์

เอยากจะปลุก มะลิซ้อน ตอนเกษียณ
ตอนที่เรียน ได้ผูกพัน กับนานหนา
มะลิซ้อน แดงใบอ่อน เป็นมะลิลา
ยัง ใจท้อ ฝืดประตึก ๑๑จริง

มะลิลา เหมือนลาถางม มีความขาด
เรียนร้อยราด จำพันแค้น แม่ยอดหญิง
มะลิซ้อน เปรียบงามงอน ๑๑๑๑จริง
ทุกสิ่ง ๑๑๑๑จริง เก่าก่อนมา

เอยากจะมี ต้นไม้ ในใจฉัน
ต้นที่ฝัน ใฝ่ทุกวัน สุขุขรรษา
ต้นที่ฉัน ใฝ่พันผูก ทุกเวลา
ทำไมหนา มะลิลา มาเกิดแทน

ศรีวัฒน์ สุวรรณ

มะลิซ้อน มะลิลา มะลิหลวง
มะลิพวง มะลิป้อม หอมเย็นหอม
ขาวบริสุทธิ์ผุดผาดสะอาดตา
สรรพคุณล้ำทราน้ำนมเขย

นำมาร้อยสร้อยคอดอกมะลิ
ดอกล้อมปริศนนำอบอบเนย
กลีบกุหลาบปนลงด้วยน้ทรามเขย
หอมตั้งเลยใช้ประพรมวันเสีกรานต์

เป็นดอกล้มประจำวันแม่แห่งชาติ
ชาติสะอาดบริสุทธิ์ดีกล้าอาษา
พวงมาลัยมะลิหอมดูกราบกราน
อวยพรท่านสุขสบายไร้โรค

ดอกกรากใบไข่ทำยารักษาโรค
ปลดทุกโรคโรคผิวหนังครรรักษา
ทำองดีดทำองเพ็อเรือโรคตา
อีกมากหนามะลินี้มีสรรพคุณ

๑๓๑๗ สุพรรณบุรีปากแพรก

ทุกวันนี้ฉันยังจับพวงมาลัย
วิ่งรถ ไปตระเวนทำของถวาย
เป็นแท่งที่จับไปมาประดาจน
รับผู้คนมา โดยสารเป็นงานทำ

แถมมะลิมาลัยไว้หน้ารถ
อดกลืนเสียดสรุงใจ ให้ขึ้นฉัน
แม่ค้าสวยหญิงสาวเจ้าประจำ
เจ้าหล่อหน้ามาขายกยดาฮิม

มาลัยมะลิงามตาฮิม
พราวเพลิดพริ้งเต่งตมอดมอดฮิม
ราวตั้งแก้มคนขายพราวพราวพริ้ม
เชิญฉันฮิมเป็นย่านางบ้างประรัย

สุวิทย์ เทียรทอง

ต้นมะลินี้ไซ้ไร่ มีหลายชนิด
ถ้าจะคิดปลูกไว้ ให้เลือกพันธุ์
มะลิชั้นเทพบุรณ มะลิวัลย์
มะลิจันทร์มะลิดา ก็น่าปลูก

มะลิยังมีมาก ฟากชวชิต
หลากหลายชื่อพันธุ์ กระจรรทา
มะลิช่อนดอกร่อน เหน็บตั้งว่า
มะลิงามทั้งก็มี สวยดีด้วย

ขอแนะนำพันธุ์ดอกใหญ่ ให้กลิ่นแรง
ดอกหน้าแล้งเก็บได้ มากมายนัก
มะลิชั้นเทพบุรณเด่น เห็นประจักษ์
หากคิดปลูกไว้ ตั้งใจได้ผล

ณรงค์ ศรีพุ่ม

กตัญญูระรอยลมพัดระดี้อหา
ที่นุราทอมกรุ่นอุ่นไอน้ำน
มะลิร้อยร้อยคัล้องของกำนัล
ก่อนจากกันดีงแอบไว้แนบใจ

มะลิขาดราวแก้วบริสุทธิ์
งามพร้อมสุดสุดจันทร์วันแจ่มใส
นวลนางนัองนัองร้อยพวงมาลัย
แนมดอกรักปักไว้ให้ชื่นชม

ถึงวันพระเวียงนาคดาบรรจบ
แสนสงบบรรรมคำคุณุญเสดสม
มะลิร้อยร้อยมาลัยใจรื่นรมย์
มีอพนมบุญาพระเสดธรรม

อัษฎสิทธิ์ ณ เชียงใหม่

๑๕ มะลูลี

“ช่อตะแบกชาติบุษย์พุทรา
การะเกด กรรณิการ์ นมสวรรค์
มะลูลี มะลิลลา แสงพัน
อันชั้นแอบช่อชบาบาน”

วรรณคดี : รามเกียรติ์

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

มะลุดี Jasmine multiflora
ฝรั่งเรียกว่า ดอก Star Jasmine
หรือว่าดอก Angel hair jasmine
มีที่ถิ่น เหมทรไทยลาว พม่ามาเลเซีย

มะลิพวง หรือดอก มะลุดี
Family Oleaceae มีพุ่มเทห์
ไม้รอเลื้อย หรือ ไม้พุ่ม ชุ่มชื้นหรือ
ยามฝนเท ดอกสีขาวหรือ ขาวนวล

หอมระรวย ดอกริ้น โรยรินเรื่อย
ครั้นยามเย็น ตลอดค่ำ ล้ำดอกลม

กลิ่นหอมเรื่อย เรื่อยทั้งวัน นั้นเห็นลม
น้ำชื่นชม ภิรมย์ใจ ไม้แสนงาม

ปลูกแนวรั้ว หรือสร้างชุ่ม มุมมองสวย
ยังดินดี มีแดดส่อง มองดูงาม

ตัดแต่งด้วย ขัดยผลิดอก ดอกกลิ่นหอม
ใบมากล้ำ ฉ่ำถี่ สีเขียวฉ่ำ

มะลุดี ที่กระถาง ค่อนข้างใหญ่
ขาดชุ่มฉ่ำ เป็นยอใจ ให้หอมพราว

ทรงสวยไซริ ได้มาดี ติกระถาง
จักเลื่อมสร้าง พลังใจ ให้พราวแพรว

สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

มะดูดีมะดีพองดงดสมร
เหล่าภมรร่อนบินกินน้ำหวาน
กลิ่นเจ้าหอมระยรินแสนชื่นบาน
งามตระการตาอกขาวดูปราศตา

มะดีพองดใจมอบให้เจ้า
รักกรมเจ้าเรือดิตคิดท้อหงา
อยู่ได้ร่มโลมเล้าเฝ้ากานดา
ให้สัตย์รักมั่นกระเด็นใจ

ยามห่างตาอาลัยให้คิดถึง
นั่งรำพึงคนึงหาน้ำตาไหล
มะดูดีดองามยามอยู่ไกล
ช่วยส่งกลิ่นระรินไปดูบได้บราว

ยามเห็นย่ำค่ำลงคงเหงาเฝ้า
หนาดยะเฝ้าบ่น้ำค้างลงตรงยามดิ่ง
มะดูดีหอมกรุ่นอุ่นเหนือนาง
อโยกแฉบข้างหนางอายขม้ายเมิน

อัศวินดี ณ เชียงใหม่

มะรุดี ต้นนี้ มีความหมาย
เตือนหญิงชาย คิดสั้น มันไม่สวย
ตรองถี่กนิด คิดให้ได้ ไม่งงงง
โลกจะสวย โสภา ถ้าคิดเป็น

แม้ความรัก จะยิ่งใหญ่ ใจต้องยัง
ต้องระวัง ใจสั่งมา ฟาดินเห็น
คิดให้ถูก คิดดีได้ ไม่ลำเค็ญ
จะได้เป็น แบบอย่างดี ที่ต้องตาม

ชีวิตหนึ่ง เราเกิดมา มีค่ามาก
ไม่ลำบาก สร้างความสุข ทุกเขตงาม
สุขชีวิต ต้องยังคิด ความดีงาม
หนึ่งส่องสาม หยุดยังใจ ไม่ลืมต้อ

ศรีวัฒน์ สุพรรณ

มธุรสเป็นไม้เลื้อยพุ่มรอเลื้อย
เพราะจะพื้เลื้อยไปบนต้นไม้
ตัดแต่งทรง ได้ง่ายให้โลกร
ทรงเป็นพุ่มโอ้อาราคางาม

มะลุดีมีดอกออกเป็นช่อ
ดอกบานต่อเนือง ไปให้เกรงงาม
ดอกจะบานทีละดอกออกหลายงาม
มากกว่าสามสี่อันอันมันโรย

มะลุดีต้นนี้ตั้งเฝ้าใจ
ก็จะ ได้ตั้งงามตามสรรพ
กิ่งที่ไม่โดนแดด ไปจะงามตา
ออกดอกมากมายได้บ่อยเลย

เปรียบหญิงงามตามต้นนี้ตั้งเฝ้า
เฝ้าใจมันบ่ค่อยบ่ค่อยค้อยค้อยเพย
ความในใจเรานั้นอย่าเฉยเมย
ค้อยค้อยเอ๋ยให้มัน...อันรักเธอ....

อาหนนท์ ศรีวิสูตร

โอ...มะลุดีร์มนี้..มีตม
ข้าหมองหม่นคนรักพรากราก ไกลแสน
แม่ต้อใจรักยังแน่นแน่น
ประเพณีเหนียวแน่นกางกั้นเรา

มาวันนี้ร่วมมะลุดีร์มความชื่น
หอมระรินโรยรินล้ำความเศร้า
สุขสมปองเราสอองครองคู่เคส้า
โคมเจลาเนาวิแหบจิตเป็นนิตย์ไป

มะลุดีร์มไม่ได้อยัดจันท์
หรือแต่งพุ่ม ดูโปร่งโล่งใส
เพราะขอบเขตออกดอกดั่งอสมไทด
กลิ่นหอมไกลผ่านบุกไว้ได้ชื่นชม

ดองพร เดชกุดทาอง

หุ้มมะลูลี คัดลอกงาน ละลานพิรุทธิ
ดุษองสุด ดุจเต็อนเด่น เพ็ญพราวใส
ไชยหอมเย็น เต็มภาว พราวเสียวใบ
ช่อตอกใหญ่ ไคร่น้ำด มอบเชอตอม

ครา ไกลคำ จำลิต คิดถึงน้อง
ไคร่ประคอง นวลเจ้า เคล้ากายหอม
ไร้แม่เอา เหวงลิต สุตตรมตรอม
พวงพะยอม ถนอมยิ่ง ทั้งห่างไกล

ฝูงนกกา ถลาร่อน กลับคืนรัง
ไม้ท่อนหลัง พะวงถึง ถาโชน
ทั้งมะลูลี แห่งนี้ ระทมใจ
รอเจ้า ไทรี หอนกลับ รับขวัญเข็อน

กุศล คำเพราะ

แอดเพลงหวานปนเศร้าเร้าอารมณ์
เพลงใต้วมมลูดีมีอาถรรพ์
ดองหน่มสาคโตกามารำพัน
ด้วยรักนั้นต้องพรากราณรินทร์

รักที่ผ่านตั้งฝันเพียงชั่วคืน
ครั้นพอตื่นกลับกลายเป็นได้โตกส์ลีย์
เวรหรือกรรมอันใดให้พบกัน
แล้วพลัดกันไม่สมอารมณ์ปอง

มะลูดีอันนี้มิแต่รัก
ซึ่งประจักษ์รักฉันไม่หม่นหมอง
ใต้วมนี้ไม่มีทฤษฎีสมปอง
บุญของพี่และน้องได้ครองกัน

อุไรรัตน์ ภาคเกษม

มะดูลี สีขาว ข้างปราดเดียว
หอมระริน กลิ่นระรวย ขวดยขมิ้น
เจ้าขอบเดี่ยว ริมรั้ว ไม่กล้าขึ้น
ปราดพรางพื้น ใสสว่าง อยู่กลางใจ

ไอ้ได้ร่ม มะดูลี เพ่งนี้ใคร
ตัดรักเร้า เราสอง ครองไม่ได้
รักแล้วรัก ต้องอำพราง จากดวงใจ
ข้างกระไร ภายเสวาท จำขาดจน

มะดูลีพวง เหมือนดวงใจ ที่หมายมาด
ต้องนิราศ แรมร้าง ท่างไปก่อน
มะดูลี นี้นหา ห่วงอาวรณ์
จำจากจร ไปแล้ว นะแก้วตา

ศกุนตลา ณ หนองคาย

ไต้ดอกมะลุดี สีขาวนวล
กลิ่นหอมหวานสดชื่น ทุกคืนวัน
ปลูกไว้ไม้ประดับ โดยทั่วกัน
แต่ละวันชื่นชม สุดดมเอ๋ย

ต้นมะลุดีโตไว ปล่องให้ได้ดี
เลี้ยงไปเรื่อยขาดไกล ได้หลายเมตร
ทำเป็นแนวรั้วไว้ ใจแบ่งเขต
ให้ลมเจตจำนง ดงมะลุดี

ณรงค์ ศรีพุ่ม

มะดูดีชูช่อลือลือพรำ
น้ำค้างพรำเก็จแก้อแพ้วดูดีดวย
๑๑๑ ไกรร่นกสิ่นอมลลลลลลลลลล
งามกสิ่นบางชูช่อลือลือลือ

ใต้ร่มที่เคยนั่งยังว่างเปล่า
คง ไม่มีแม่เงาคนเคยไกรลือ
มะดูดีชูช่อลือลือลือลือ
มานั่งใต้ต้นเก่าบอกลือลือ

ชูช่อลือลือ ลือลือลือ

พระองค์ไร พระโครหน่อ ขอถามหน้อย
พระองค์น้อยน้อย ห้อยปลายกิ่ง ไม่ถึงไหน
ดูชัดแล้ว แล้วหายหน่อ พระดอกไม้
สวยสดใส เลี้ยงจริงนี่ มะลิพระองค์

ขออ้างอิง สิ่งที่อ่าน ฉันได้พบ
อีกคำรบ เรืองดอกไม้ ในแดนศรีเมือง
สนใจหนา ทาอ่านได้ ใจที่ดอกดอง
มะลิพระองค์ มะลุนี่ มีที่มา

เป็นพรรณไม้ ปดุงหลายหน ในอาเขียร
ฉันเฝ้าเพียร อ่านดู รู้ได้หนา
บางตอนนั้น อ่านแล้วอง กิ่งกิ่งนา
ขอเพื่อนยา อย่าได้สน คนบ้านเอ

ชื่ออังกฤษ วิทยาศาสตร์ ประหลาดฉัน
ไม่ต้องสน อ่านก็อยาก ลำบากหน่อ
สวนนั้น มองผ่านไป ใจต้องรอ
จำได้หน่อ อีกหน่ออื่น มันก็ลืม

อ่านมานิด สถิตย์พันธุ นั้นบอกไว้
ชื่อดอกไม้ ชนิดนี้ ที่น่าปลื้ม
มีสองนั้น มันชื่อไทย ไม่จำลืม
ขอ बताดีม ไม่ลืมหน่อ ขอบอกนั้น

มะลิพวง มะลูลี มีกลิ่นหอม
ขาวบริสุทธิ์ ฟูต่งต่ง ตัองตากรัน

ดอกเป็นพวง ห่อกระดาษ นำขมิ้น
แลนดูขลิบเตี ยามได้หอม ตอมตมพวง

ทั้งพวงเล็ก พวงใหญ่ ใจใสเหวตี๋
เบียดบดงได้ คลึงเคล้า เจ้าพุ่มพวง

ดูขทุกเมื่อ ยามดูบได้ ใจหอมหว
กลิ่นหอมหว เจ้าขมิ้น มันไซยมา

กลอนฉบับสั้น วนไปมา พาเย็นแฮ่
ตอลองนั้น อ่าหนอเลย นะเพื่อนยา

ดูขีเอเอ เผลอขาดหนอเลย คอยอ่าหนน
โปรดเมตตา อ่าว่าหนอ ขอลอภัย

...

ต่ออีกหนอเลย ฝอยอีกนิด มิตรทัก
เคี้ยวตืดแล้ว ตัองแฉอนั้น มันให้พอ

แล้วหยุดพัก ขำริชแบตหนอเลย ค่อยมาต่อ
ไม่หยุดหนอ ขอลต่อหนอเลย ค่อยบรรเทา

กรรณิการิ ดอกแก้ว แก้วมุกดา
กุหลาบมอญ กระดังงา หนาไม่เบา

พานั้นหนา การะเกด ทั้งเกี้ยวเกลา
กะเม็งแล้ว ฉันทกล่ามา นำขมิ้นขมิ

ขจรลำ ลำบาเลิศ ประเลวีจิวศรี
ตอกนมแมง นันแล้วหนา นำตอมตม

เจ้าจำปี มีมาตแมน แลนดูขลิบ
ตอกเข็มลิ้ม แล้วหนา บูชาครู

ตอกทำยสุต ไม่สุตทำย ยามแรกผลิ
ตอกขานนี้ กลิ่นหอมขมิ้น ฉันทองดู

ตอกมะลิ นี้หนาแล้ว เจ้างามหญ
ขังใจอยู่ เล็ดอกไม่ได้ ใจนเรา

คิดการใหญ่ ใยมกรี่ต่ง เปลีต่งตมต่ง
ที่ตองไร นันพอแล้ว แล้วไม่เบา

ฉันทต่ง ปลุกนัน มันทุกเหล่า
ใจเคยเหงา เสร้ามีนัน พลันหายไป

ที่ตินนี้ มีแต่นั้น ๑๑๑งานกว่า
ที่ตินนี้๑๑ ๑๑๑ ไร่ล้าน บานตะไท

คิดได้ว่า จะหาเพิ่ม เต็มนั้นได้
กู่เข้าไป เขาให้กู่ อยู่แต่นั้น

ปรีกษาเมีย เมียฉันนั้น พันไม้เลี้ยง
เดินตามขา บ่าหรือใจ ไม่เลี้ยงนั้น

แค่นี้ได้๑๑ ยังไม่พอ หนอตัดฉัน
สิ่งที่ฉัน นั้นมันหมด ทดหายไป

พันสลาย ทายหมดนั้น ตัดฉันรู้
นั่งเขียนกลอน ๑๑๑แล้ว เราสบาย

กลับคืนสู่โลกความจริง มิ่งอภัย
ปลุกไปโย ให้เห็นไอนั้น มันลำเค็ญ

มโนเล่น เห็นขันทนา เพื่อนยาเล่น
เมียหนึ่งจ้๑๑ มอ่งหน้าฉัน นั้นประเด็น

เมียไม่เคย ว่าฉันด๑๑ เข้าทย๑๑เล่น
๑๑๑ฉันเล่น ไอนี้หน๑๑ เมีย๑๑ join

อันนี้ฉัน อันครุ๑๑๑ คุณนทรภู่
จะสืบสาน งาน๑๑๑๑เพติน เจริญรอย

รู้กันอยู่ ถัดอนที่๑๑๑ ฉันไม่ถ๑๑
คุณนทรน๑๑๑ ค๑๑๑กระต๊๑๑ ค๑๑๑๑๑๑๑

โกวิท ธีรวิโรจน์

มะติปวงมะตุ๊ฟุ่มดีฮาด
ระฮิบราดตั้งกับดาอพราอบนฟ้า
ราอเกสึดเพอริเกสึดมณีมืราคา
ให้โหยหามะตุ๊ฟนี่กระไร

ใต้ฟุ่มมะตุ๊ฟแห่งนี้หนอ
ไร่คนรอว่างเปล่าเหงาโหลน
มาวันนั้มะตุ๊ฟมีแต่ใจ
อยากมอบให้ใครสักคนใต้ต้นมะตุ๊ฟ

๑๓๗๗ สุวีรรณปากแพรก

ไอ้ดอก มะดูลี สีขาวนวล
กลิ่นหอมหวาน อดชื่น ทุกคืนวัน
ปลูกไว้ ไม้ประดับ โดยทั่วกัน
แต่ละวัน ชื่นชม อดดมเด็ด

ต้นมะดูลี โตไว ปลูกง่ายให้เลี้ยง
เลี้ยงไปเรื่อย ยาวไกล ได้หลายเมตร
ทำเป็นแนว รั้วไว้ ไร่แบ่งเขต
ให้ลมเจต กำบัง ดงมะดูลี

ณรงค์ ศรีพุ่ม

